

מאזן חומצה בסיס

מה זה בכלל !?

- מאזן חומצה בסיס אלו הן יחסי גומלין דינמיים שמטרתם לאזן את כמות וריכוז יוני המימן החופשיים בגוף.
- שינויים במאזן הזה משנים את המטבוליזם בגוף כולו. התחום הנורמאלי הינו צר מאוד ובגוף ישנם 3 מערכות עיקריות שמתפקידם לאזן את יוני המימן המיותרים.

חמצת הורגת !!!

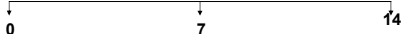

הגדרות

- הומיאוסטזיס – סך כל התהליכים אשר באמצעותם מנסה האורגניזם החי לשמור על סביבה פנימית קבועה יחסית.
- חומצה – חומר המשחרר יוני מימן חופשיים בתמיסה מימית.
- בסיס – תרכובת אשר נוטה לשחרר יוני ההידרוקסיל OH⁻. יוני מימן נקשרים ליוני ההידרוקסיל.

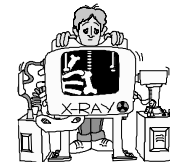
הגדרות

- H_2CO_3 – חומצה קרבונית. תרכובת הנוצרת בנוזל החוץ תאי כאשר פחמן דו חמצני מתחבר עם מים. זוהי חומצה חלשה ולא יציבה אותה הגוף סובל הרבה יותר טוב מיוני מימן חופשיים.
- HCO_3^- – ביקרבונט מולקולה הנוצרת בכליות וגם בכבד כתוצר מפירוק של לקטט ומהווה את מערכת הבופר היחס הנכון בין הביקרבונט לחומצה הקרבונית הוא 1:20.
- Carbonic anhydrase – אנזים שנמצא על האריטרוציט ותפקידו לזרז הפיכה של חומצה קרבונית למים ופחמן דו חמצני ולהיפך.
- סולם PH – סולם מדידה מ 0 עד 14 המלמד על רמת חומציות. ככל שהמספר קטן יותר החומר חומצי יותר.

כיצד נוצרת חומצות בגוף ?

- המקור העיקרי הוא CO_2 . שהוא תוצר לוואי של בעירה תאית ובחיבור למים יוצר חומצה קרבונית.
- בנוסף לכך בעיכול מזון ובפירוק של שומנים וחלבונים נוצרת חומצה.
- בפירוק של שרירים או עבודה במעמס גבוה של שרירי שלד גם כאן משתחררת חומצה.

תופעות הלוואי העיקריות בבסט

המערכת הנשימתית	במערכת הקרדיווסקולרית
1. היפוונטילציה.	1. התכווצות עורקים.
המערכת המטבולית	2. ירידה בזרימת הדם בקורונרים.
1. זירוז גליקוליזה.	3. ירידה בסף להפרעות קצב.
2. הפרעות אלקטורליטיות.	במע"מ
	ירידה בזרימת הדם למוח.

תופעות הלוואי העיקריות בחמצת

במערכת הנשימתית	במערכת הקרדיווסקולרית
1. היפר וונטילציה.	1. הפרעות בכיווץ הלב.
2. ירידה בכוח שרירי הנשימה.	2. הרחבת עורקים.
3. דיספנאה.	3. התכווצות וורידים.
במערכת המטבולית	4. ירידה בתפוקת הלב.
1. עליה בפירוק חלבונים.	5. ירידה בסף להפרעות קצב.
2. דיכוי גליקוליזה.	במע"מ
3. ירידה בהשפעות פרמקולוגיות.	דיכוי חילוף חומרים בתאי המוח.

הפסקה

פיקוח הגוף על רמת ה- Ph .

- קיימים מספר כימו רצפטורים בקשת האאורטה, במוח ובשרירים אשר מעבירים למוח כל הזמן נתונים על רמת יוני המימן וה-Co2.
- במוח ישנם כימו רצפטורים ביציאה מחדר שמאל ושם נבדקת הרמה ב-CSF כמו כן בגזע המוח נמצא מרכז הבקרה.
- בקשת האאורטה קיימים רצפטורים לרמות של חמצן פחמן דו חמצני ומימן.
- בשרירים רצפטורים המעבירים מידע על רמה של חומצה לקטית.

מערכת הבופר

- מערכת הבופר היא מעין בלם (fine tuning) שמאזנת בין חומצה קרבונית לביקרבונט בגוף. מה שהבופר עושה זה שאם יש עודף של Co2 בדם הוא הופך את ה-Co2 לחומצה קרבונית. בעצם אין הרחקה של יוני המימן מהגוף אלא איחסון בצורה שונה שלא מסוכנת לגוף.

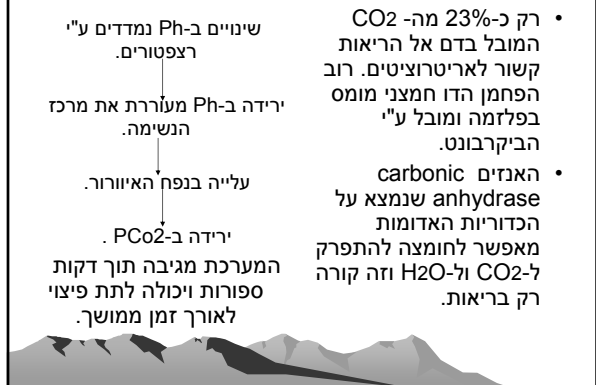
המשוואה המאוזנת

איזון חומצה בסיס

- בגוף 3 מערכות עיקריות לאיזון חומצה בסיס.
 1. מערכת הבופר.
 2. מערכת הנשימה.
 3. הכליות.
- שלושת המערכות האלו עובדות במקביל ומטפלות בחומצות הנוצרות בגוף דרך קבע.

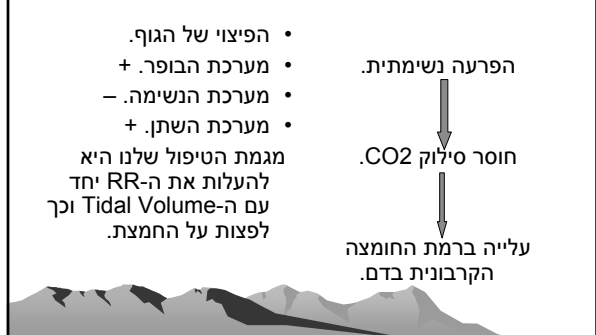
הקומפנציה הריאתית

הכליות

- מהירות : שעות עד ימים. קיימים 3 מנגנונים.
 - 1. ספיגת ביקרבונט.
 - 2. הפרשת יוני מימן.
 - 3. הפרשת יוני אמוניום NH_4^+ .
- הכליה יכולה לקלוט יוני מימן ולהפריש אותם החוצה לשלפוחית וכך אנו נפתרים מעודפי המימן הבעיה במערכת הנ"ל היא התגובה והסילוק האיטיים שלה.
-

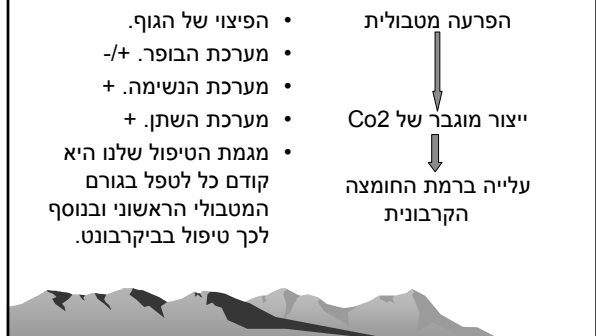
הפרעות במאזן חומצה בסיס Respiratory acidosis

הפרעות במאזן חומצה בסיס Respiratory Alkalosis

הפרעות במאזן חומצה בסיס Metabolic Acidosis

הפרעות במאזן חומצה בסיס Metabolic Alkalosis

תודה על
ההקשבה

